

ΘΕΜΑ 13^ο
(ΛΥΣΙΑΣ, ΚΑΤΑ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣ 5-7)

- καίτοι τοῦτο ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι οὐχ ὅταν τοὺς μὴ δυναμένους λέγειν κολάζητε, τότε ἔσται παράδειγμα τοῦ μὴ ὑμᾶς ἀδικεῖν, ἀλλ' ὁπόταν παρὰ τῶν δυναμένων δίκην λαμβάνητε, τότε πάντες παύσονται ἐπιχειροῦντες εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν. νῦν δ' ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἔχει τὰ ὑμέτερα κλέπτειν. ἔαν μὲν γὰρ λάθωσιν, ἀδεῶς αὐτοῖς ἔξουσι
- 5 **χρηῆσθαι**. ἔαν δὲ ὀφθῶσιν, ἡ μέρει τῶν ἀδικημάτων τὸν κίνδυνον ἐξεπρίαντο, ἡ εἰς ἀγῶνα καταστάντες τῇ αὐτῶν δυνάμει ἐσώθησαν. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις δικαίοις εἶναι, παρὰ τούτων δίκην λαβόντες. ἤκουσι δὲ πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες οὐχ ἡμῶν ἀκροασόμενοι, ἀλλ' ὑμᾶς εἰσόμενοι ἦντινα γνώμην περὶ τῶν ἀδικούντων ἔξετε. ὥστ' εἰ μὲν ἀποψηφιεῖσθε τούτων, οὐδὲν
- 10 **δεινὸν δόξει** αὐτοῖς εἶναι ὑμᾶς ἐξαπατήσαντας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφελεῖσθαι. ἔαν δὲ καταψηφισάμενοι θανάτου τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τοὺς τε ἄλλους κοσμιωτέρους ποιήσετε ἢ νῦν εἰσι, καὶ παρὰ τούτων δίκην εἰληφότες ἔσεσθε.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **ὅτι...ἔσται..., ἀλλὰ...παύσονται**: δυο ειδικές προτάσεις ως επεξηγήσεις στο 'τοῦτο'. **ὅταν...κολάζητε**: χρονική – υποθετική πρόταση με τον υποθετικό 'ἄν+ὑποτακτική' και με απόδοση το 'ἔσται' και δημιουργεί ένα υποθετικό λόγο του προσδοκώμενου. **τοὺς μὴ δυναμένους λέγειν**: η ἐναρθρη μιχ. εἶναι αντικείμενο στο ρ. και το ἀπαρέμφατο εἶναι αντικείμενο της ἐναρθρης μιχ. 'ὅχι ὅταν τιμωρεῖται ἐκείνους που δεν ἔχουν ικανότητα στην ομιλία'.
- 2 **παράδειγμα**: κατηγορούμενο. **τοῦ μὴ ὑμᾶς ἀδικεῖν**: το ἐναρθρο ἀπαρέμφατο σε γενική πτώση συντάσσεται με το 'παράδειγμα' ως γενική αντικειμενική, και η ἐνδιάμεση αιτιατική εἶναι αντικείμενο. **ὁπόταν...λαμβάνητε**: χρονική – υποθετική πρόταση με 'ἄν+ὑποτακτική' με απόδοση το 'παύσονται', και εκφράζει και αὐτός ο υποθ. λόγος το προσδοκώμενο. **παρὰ τῶν δυναμένων δίκην λαμβάνητε**: 'δίκην λαμβάνω παρὰ τινος = τιμωρῶ δικαστικά κάποιον', 'παρὰ τῶν δυναμένων' ἐνν. 'λέγειν'.
- 3 **ἐπιχειροῦντες**: κατηγορηματική μιχ. **εἰς ὑμᾶς**: 'εἰς βάρος σας'. **ἐξαμαρτάνειν**: αντικείμενο στην μιχ. 'ἐπιχειροῦντες'.
- 4 **ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἔχει**: 'ἀσφαλῶς ἔχει μοι = βρίσκομαι σε ἀσφάλεια – εἶμαι ἐξασφαλισμένος'. **τὰ ὑμέτερα**: αντικ. στο ἀπαρέμφ. **κλέπτειν**: συμπερασματικό ἀπαρέμφατο. **ἔαν μὲν γὰρ λάθωσιν**: υποθ. πρόταση με υποτακτική, 'λανθάνω = κρύβομαι – ξεφεύγω - διαφεύγω', με απόδοση τον μέλλοντα 'ἔξουσι', και δηλώνει το προσδοκώμενο.

- 5 **χρησθαι**: συμπερασματικό απαρέμφατο στο ‘ἀδεῶς αὐτοῖς ἔξουσι’. Αντικείμενο του ‘χρησθαι’ ενν. η δοτική ‘τοῖς ὑμετέροις’. **ἐὰν δὲ ὀφθῶσιν**: ἴδια με την προηγούμενη. **ἦ...ἐξεπρίαντο**: Κύρια πρόταση, απόδοση της αμέσως προηγούμενης υποθετικής πρότασης. Ο αόριστος είναι γνωμικός και ισοδυναμεί με μέλλοντα, οπότε ο υποθ. λόγος είναι του προσδοκωμένου, ‘ἐξεπρίαντο > ἐξ+ώνέομαι = αγοράζω’, εδώ ο αόριστος ‘ἐπρίαμην’. **μέρει**: δοτική του μέσου ή οργάνου ‘με ένα μέρος’. **τῶν ἀδικημάτων**: γενική διαιρετική στο ‘μέρει’. **τὸν κίνδυνον**: ‘η δικαστική δίωξη’.
- 6 **εἰς ἀγῶνα**: ‘σε δικαστική δίωξη’. **καταστάντες**: συνημμ. μτχ. τροπική. **τῇ αὐτῶν δυνάμει**: ενν. ‘η ἐναρθρη δοτική είναι επιρρ. οργανική, και η ενδιαμέση γενική είναι κτητική. **ἐσώθησαν**: επίσης γνωμικός αόριστος.
- 7 **παράδειγμα**: αντικείμενο στο ρ. **τοῖς ἄλλοις**: δοτική ως αντικείμενο στο ρ. **δικαίοις**: κατηγορούμενο. **εἶναι**: συμπερασματικό απαρέμφατο. **λαβόντες**: τροπική μτχ.
- 8 **πάντες**: κατηγορηματικός προσδ. **οἱ...πράττοντες**: ἐναρθρη μτχ. ως υποκείμενο. **τὰ τῆς πόλεως**: ενν. ‘πράγματα’. η αιτιατική του άρθρου καθιστά ὅλη την έκφραση ως ένα ὄνομα σε αιτιατική πτώση, αντικ. στην μτχ. Μόνη της η γενική είναι κτητική. **ἄκροασόμενοι**: μτχ. μέλλοντα συνημμ. από ρ. που εκφράζει κίνηση, και γι’ αυτό είναι επιρρ. τελική του σκοπού. **ὕμᾱς**: αντικ. στην μετοχή ‘εἰσόμενοι’ με σχήμα ‘προλήψεως’. Σύμφωνα μ’ αυτό το λογικό και συντακτικό υποκείμενο μιας δευτερεύουσας πρότασης γίνεται αιτιατική και μεταφέρεται ως αντικείμενο στο ρ., ή στο απαρέμφατο, ή στην μτχ. η οποία εξαρτά την δευτερεύουσα πρόταση. **εἰσόμενοι**: μτχ. μέλλοντα του ‘οἶδα’, επίσης τελική του σκοπού για τους ίδιους λόγους.
- 9 **ἦντινα...ἔξετε**: πλάγια ερώτηση ως επεξήγηση στο ‘ὕμᾱς’. **γνώμην**: ‘ἀπόφαση, ετυμολογία’ **ὥστ’**: όταν μία συμπερασματική πρόταση βρίσκεται στην αρχή μιας περιόδου, τότε η πρόταση αυτή μεταφράζεται ως συμπερασματική, αλλά συντακτικά είναι Κύρια. **εἰ μὲν ἀποψηφιέσθε τούτων**: υποθετική πρόταση. ‘ἀποψηφίζομαί τινος = αθρώνω κάποιον, τον απαλλάσσω με δικαστική ἀπόφαση’. **οὐδὲν**: αιτιατική πτώση, επιρρηματική του τρόπου.
- 10 **δεινὸν δόξει αὐτοῖς εἶναι**: το ρ. ‘δόξει’ ανήκει στην πρόταση του ‘ὥστε’, είναι απρόσωπο και υποκείμενό του είναι η επίσης απρόσωπη έκφραση ‘δεινὸν εἶναι’. **ὕμᾱς ἐξαπατήσαντας**: η αντων. είναι αντικ. στην μτχ., και η μτχ. είναι επιρρ., τροπική, συνημμ. στο ‘αὐτούς’, το οποίο ενν. από το ‘αὐτοῖς’ ως υποκείμενο του ‘ὠφελεῖσθαι’. **ὠφελεῖσθαι**: υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση ‘δεινὸν εἶναι’. **ἐὰν δὲ...τιμήσητε**: υποθετική πρόταση με υποτακτική και με απόδοση τον μέλλοντα οριστικής ‘ποιήσετε’. Εκφράζει το προσδοκώμενο.
- 11 **καταψηφισάμενοι**: συνημμ. μετχ. επιρρ., τροπική. **θανάτου**: συντάσσεται με το ‘τιμήσητε’ ως γενική επιρρ. της ποινής. **τῇ αὐτῇ ψήφῳ**: δοτική οργανική. **τούς τε ἄλλους**: αντικείμενο στο ‘ποιήσετε’. **κοσμιωτέρους**: κατηγορούμενο. **δίκην**: αντικ. στην μτχ. **εἰληφότες**: κατηγορηματική μτχ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Πράγματι αυτό όλοι το γνωρίζετε, πως δηλ. όταν τιμωρείτε αυτούς που δεν έχουν την ικανότητα της ομιλίας, τότε δεν θα γίνεται παράδειγμα του να μη σας αδικούν εσάς, αλλά όταν τιμωρείτε με δικαστικές αποφάσεις εκείνους που έχουν τέτοια δυνατότητα, τότε ακριβώς θα σταματήσουν να διαπράττουν αδικίες εις βάρος σας. Τώρα όμως αυτοί είναι εξασφαλισμένοι ώστε να κλέβουν τα δικά σας περιουσιακά στοιχεία. Διότι αν αυτοί διαφύγουν, τότε θα βρίσκονται σε ασφάλεια ώστε να τα χρησιμοποιούν· κι αν πάλι εντοπισθούν, ή θα εξαγοράσουν την δικαστική τους δίωξη με ένα μέρος από τις παρανομίες τους, ή με το να βρεθούν σε μία δικαστική δίωξη θα σωθούν χρησιμοποιώντας την ικανότητά τους. Τώρα λοιπόν, δικαστές, δημιουργήστε ένα παράδειγμα για όλους τους άλλους, ώστε να είναι δίκαιοι, με το να τιμωρήσετε δικαστικά αυτούς εδώ. Και βρίσκονται εδώ όλοι όσοι ασχολούνται με τα δημόσια ζητήματα όχι για να ακούσουν εσάς, αλλά για να μάθουν εσάς, δηλ. ποιά απόφαση θα πάρετε για τους παρανόμους. Άρα λοιπόν αν τους αθώωσετε αυτούς εδώ, θα τους φανεί ότι δεν είναι καθόλου φοβερό με το να εξαπατήσουν εσάς να κερδίζουν από την δική σας περιουσία. Ενώ αν με το να τους καταδικάσετε τους τιμωρήσετε με θάνατο, με την ίδια ψήφο σας και τους υπόλοιπους θα τους κάνετε πιο νομοταγείς απ' ό,τι είναι τώρα, και θα έχετε μια καταδικαστική απόφαση γι' αυτούς.